

**MUNI
LAW**

Správní právo procesní, Rozsah působnosti správního řádu

MP701Z Správní právo procesní - seminář
Mgr. Tomáš Svoboda

Podmínky zápočtu

– Absence

- nejvýše v rozsahu dle Studijního a zkušebního řádu MU (čl. 9 odst. 6)
- nezaniká povinnost zpracovat domácí plnění (srov. tamtéž)

– Nahrazování

- ve sk. 05 (út 12.00 – 13.40, 211) jen v nezbytných případech
- v ostatních skupinách volně
- u jiných vyučujících v seminářích na shodné téma + vhodné ověřit možnost nahrazení (platí pokyny pro přípravu tohoto vyučujícího + domácí plnění pro nahrazovaný seminář)

– Zápočtový test

- na posledním semináři, podrobnosti později

Správní právo procesní

- **V čem spočívá rozdíl mezi hmotným a procesním právem?**
  - regulace společenských vztahů x regulace postupu (zejména) orgánů veřejné moci
- **Proč je třeba procesní právo?**
  - princip **výhrady zákona** (či zásada *enumerativnosti veřejnoprávních požadavků*)
  - čl. 2 odst. 3 Ústavy ČR: *Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.*
  - čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod: *Státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví.*

Správní právo procesní

– Ze soudní judikatury

- *Právní názor k ústavním aspektům problematiky vyloučení obecných předpisů o správním řízení vyslovil Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 14/96. Konstatoval, že naplnění ústavního postulátu, dle něhož státní moc lze uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon (čl. 2 odst. 3 Ústavy, čl. 2 odst. 2 Listiny), představuje garanci proti zneužití státní moci a plyne z něj nutnost zákonného podkladu pro její uskutečňování (v posuzované věci ať už v podobě správního řádu, či jinou samostatnou normou). Vyloučení použití obecných předpisů o správním řízení při neexistenci jiných zakládá současně dle Ústavního soudu i rozpor s čl. 36 odst. 1 Listiny, který upravuje právo každého na stanovený postup při domáhání se svých práv. (...) Uvedený argument vychází z představy nepsané úpravy celého komplexu procesního práva. **Tato koncepce je ale rozporná s ústavní maximou, dle níž státní moc lze uplatňovat jen způsobem, který stanoví zákon** (čl. 2 odst. 3 Ústavy, čl. 2 odst. 2 Listiny). Maxima zákonného podkladu pro výkon státní moci, resp. psaného procesního práva nevyklučuje jeho dotváření judikaturou, příp. rozhodnutími správních orgánů, **vyklučuje ale ústavní akceptovatelnost absence explicitní zákonné procedurální úpravy v její úplnosti.** (ÚS Pl. ÚS 21/04)*

Působnost SŘ

– § 1 SŘ

- (1) Tento zákon upravuje **postup orgánů** moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků a jiných orgánů, právnických a fyzických osob, **pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy** (dále jen "**správný orgán**").
= **pozitivní vymezení působnosti SŘ**
- (2) Tento zákon nebo jeho jednotlivá ustanovení **se použijí, nestanoví-li zvláštní zákon jiný postup.**
= **subsidiarita SŘ**
- (3) Tento zákon se **nevztahuje na právní jednání** prováděná správními orgány a na **vztahy mezi orgány** téhož územního samosprávného celku při výkonu samostatné působnosti.
= **negativní vymezení působnosti SŘ**

Působnost SŘ

– Příklad 1

- *Strážník obecní policie na základě § 14 odst. 1 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, odebral zbraň agresivní osobě při jejím předvádění na služebnu.*
- *Bude aplikován SŘ?*
- „*postupem*“ dle § 1/1 SŘ se rozumí **formalizovaný postup**
- o ten se v tomto případě nejedná
- = **mimo rozsah působnosti SŘ** (absence pozitivního vymezení)
- *O jakou (právní) formu činnosti veřejné správy v tomto případě jde?*
- = faktický úkon s přímými právními důsledky
- resp. konkrétněji tzv. **bezprostřední zákrok** (či obdobně bezprostřední zásah)
- podmínky (v tomto případě) upraveny v zákoně o obecní policii (§ 6 – 9)

Působnost SŘ

– Příklad 2

- *Přestupková komise, jako zvláštní orgán obce zřízený podle § 61 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, projednala (v rámci přestupkového řízení) přestupek s pachatelem přestupku a pachatele potrestala.*
- *Bude aplikován SŘ?*
- jde o formalizovaný postup („přestupkové řízení“)
- přestupková komise spadá pod orgány podle § 1/1 SŘ
- výkonem „*působnosti v oblasti veřejné správy*“ podle § 1/1 SŘ je myšlen **výkon veřejné moci** (v rámci VS, resp. nadřízené vystupování SO – tzv. *vrchnostenská správa*)
- = **v rozsahu působnosti SŘ** (pozitivní vymezení)

Působnost SŘ

– Příklad 2

- *Přestupková komise, jako zvláštní orgán obce zřízený podle § 61 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, projednala (v rámci přestupkového řízení) přestupek s pachatelem přestupku a pachatele potrestala.*
- *V jakém rozsahu bude SŘ aplikován?*
- zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich obsahuje úpravu přestupkového řízení (§ 60 – 102), neupravuje ale všechny aspekty postupu SO
- = **subsidiární použití SŘ**
(nemusí být výslovně – subsidiarita založena již § 1/2 SŘ)

Působnost SŘ

– Příklad 3

- *Zastupitelstvo obce vydalo na základě § 102 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, usnesení, kterým uložilo radě obce určitý postup k jeho naplnění.*
- *Bude aplikován SŘ?*
- jedná se o vztah mezi orgány téhož územního samosprávného celku při výkonu samostatné působnosti
- = **mimo rozsah působnosti SŘ** (negativní vymezení)

Působnost SŘ

– Příklad 4

- *Zastupitelstvo obce se v souladu s § 85 písm. b) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, usneslo na poskytnutí peněžitého daru ve výši 25 tis. korun určité fyzické osobě.*
- *Bude aplikován SŘ?*
- „*právní jednání prováděná správními orgány*“ (§ 1/3 SŘ) reprezentují **soukromoprávní jednání** orgánů (přesněji veřejných subjektů), kterým je také darování
- současně se ani nejedná o výkon veřejné moci, resp. vrchnostenskou správu, nýbrž o tzv. *správu nevrchnostenskou*
- = **mimo rozsah působnosti SŘ** (negativní i absence pozitivního vymezení)

Působnost SŘ

– Příklad 5

- *Finanční úřad na základě provedené finanční kontroly zahájil s daňovým subjektem daňové řízení (§ 134 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád), ve kterém mohla být tomuto subjektu zejména vyměřena (stanovena k přímé úhradě) daň.*
- *Bude aplikován SŘ?*
- jedná se o formalizovaný postup, finanční úřad (jako správce daně) je orgánem dle § 1/1 SŘ a taktéž jde o vrchnostenskou správu (autoritativní stanovení daně)
- daňový řád ale obsahuje komplexní úpravu daňového řízení (včetně základních zásad správy daní – § 5 a násl.), obecná úprava v SŘ proto (zásadně) nebude potřeba
- **= v rozsahu působnosti SŘ** (pozitivní vymezení)
- současně ale v tomto případě zvláštní úprava (zásadně) **neponechává prostor pro subsidiární užití SŘ**

Působnost SŘ

– Příklad 6

- *Podle § 6 odst. 5 zákona č. 183/2006 Sb., stavební zákon, zastupitelstvo obce vydává v samostatné působnosti územní plán.*
- *Bude aplikován SŘ?*
- formalizovaný postup, orgán dle § 1/1 SŘ, vrchnostenská správa
- avšak otázka formy ÚP dle SŘ – tu řeší § 43 odst. 4 stavebního zákona, dle kterého se ÚP vydává formou *opatření obecné povahy (OOP)*
- = **v rozsahu působnosti** (pozitivní vymezení + zvláštním zákonem) + **subsidiarita SŘ**
- *O jakou (právní) formu činnosti veřejné správy se v tomto případě jedná?*
- tzv. **smíšený správní akt**

Působnost SŘ

– Příklad 7

- *Podle čl. 79 odst. 3 Ústavy ČR ministerstva, jiné správní úřady a orgány územní samosprávy mohou na základě a v mezích zákona vydávat právní předpisy, jsou-li k tomu zákonem zmocněny.*
- *Bude aplikován SŘ?*
- formalizovaný postup, orgán dle § 1/1 SŘ, vrchnostenská správa
- = **v rozsahu působnosti** (pozitivní vymezení)
- *V jakém rozsahu bude SŘ aplikován?*
- SŘ ovšem neupravuje odpovídající postup pro vydávání normativních správních aktů...
- zřejmě ale aplikovatelné alespoň **základní zásady činnosti správních orgánů**

Působnost SŘ

– Příklad 8

- *Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, upravuje o řízení ve věcech služby. Jeho ustanovení se vztahují např. na rozhodování o přijetí do služebního poměru, zařazení na služební místo, kárné odpovědnosti či o skončení služebního poměru.*
- *Bude aplikován SŘ?*
- obecně **působnost SŘ** koncipována **pouze navenek** (není explicitně uvedeno v § 1 SŘ)
- nespádají do ní proto „vnitřní vztahy“ (v tomto případě mezi SO a „státními úředníky“)
- působnost SŘ ale **může být založena také zvláštním zákonem**
- v tomto případě § 160 zákona o státní službě, dle kterého platí, že nestanoví-li jinak, v řízení ve věcech služby se postupuje podle SŘ
- = **v rozsahu působnosti** (založena zvláštním zákonem) + **subsidiarita SŘ**

Působnost SŘ

– Příklad 9

- ČTÚ rozhodl na základě § 129 odst. 1 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, návrh spotřebitele spor mezi ním a mobilním operátorem o námitce proti vyřízení reklamace, kterou dříve vznesl spotřebitel proti dle jeho názoru nesprávnému vyúčtování za veřejně dostupnou službu elektronických komunikací.
- *Bude aplikován SŘ?*
- jedná se o formalizovaný postup („řízení o námitce proti vyřízení reklamace“)
- ČTÚ spadá pod orgány podle § 1/1 SŘ
- jedná se o výkon působnosti v oblasti veřejné správy (ČTÚ vrchnostensky rozhoduje)
- přičemž z pohledu vymezení působnosti SŘ **není významná povaha práv a povinností** (zda veřejnoprávní či soukromoprávní)
- = v rozsahu působnosti (pozitivní vymezení) + **subsidiarita SŘ**

Působnost SŘ

– Příklad 10

- *Fyzická osoba požádala ministerstvo o poskytnutí účelové dotace ve výši 20 tis. korun. Ministerstvo v souladu s § 14 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb., rozpočtových pravidel, vydalo písemné rozhodnutí. Podle § 14q odst. 1 rozpočtových pravidel se v řízení o poskytnutí dotace nebo návratné finanční výpomoci nepoužije ustanovení § 37 odst. 3, § 41, § 45 odst. 2 a 4, § 71 odst. 3, § 80 odst. 4 písm. b) až d), § 140 odst. 2 a § 146 SŘ.*
- *Bude aplikován SŘ?*
- poskytování dotací (nenávratných a zpravidla účelových plateb) naznačuje majetkoprávní (soukromoprávní) povahu a tudíž vyloučení působnosti SŘ (negativní vymezení)
- zákonodárce ale **pojal jako vrchnostenský postup** (včetně řízení o poskytnutí dotace) + výslovně založil působnost SŘ (§ 14q/1 rozpočtových pravidel *a contrario*)
- = **v rozsahu působnosti** (pozitivní vymezení + zvláštním zákonem) + **subsidiarita SŘ**

Působnost SŘ

– Pozor na tzv. autorizované osoby

- *Aby autorizovaný inspektor byl správním orgánem dle § 1 odst. 1 spr. ř. či § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s., musela by mu dále být náležitým způsobem, totiž zákonem, svěřena pravomoc k výkonu působnosti v oblasti veřejné správy, v daném případě k vydávání certifikátů s právními účinky rozhodnutí. To však žádný zákon neučinil. Právním podkladem činnosti inspektorů je, jak plyne z výše uvedeného, soukromoprávní smlouva, kterou se inspektor zaváže, že pro stavebníka (a nikoli pro stát či stavební úřad) ověří projektovou dokumentaci a vydá na danou stavbu certifikát, jímž stvrdí, že dokumentaci ověřil (§ 117 odst. 3 stav. zákona). Inspektor dokonce nemá ani žádnou pravomoc autoritativně rozhodovat o námitkách osob, které by byly účastníky řízení. Tato vyjádření mají být souhlasná nebo je autorizovaný inspektor neformálním způsobem vypořádá, jinak v případě trvajících rozporů musí věc předložit stavebnímu úřadu. (NSS Konf 25/2012-9)*